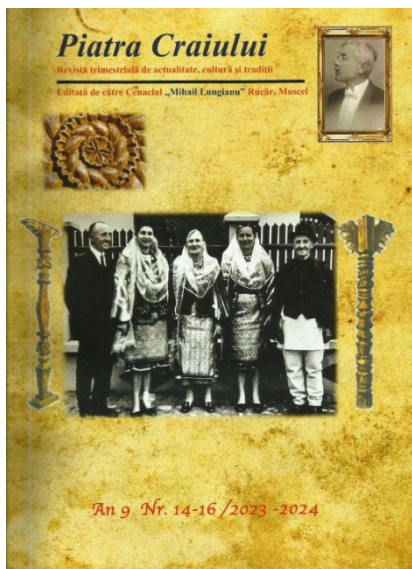

PIATRA CRAIULUI ÎN COSTUM DE SĂRBĂTOARE

Vasile George Puiu,
prof.univ.dr.ing., Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău

Ultimul număr (An 9 Nr.14-16 / 2023-2024) al revistei de actualitate, cultură și tradiții, „*Piatra Craiului*”, editată de către Cenaclul „*Mihai Lungianu*”, Rucăr, Muscel, a apărut într-o superbă ținută grafică, semn că harul înnoirii și respectului de sine, prin estetica imaginii și expresia frumosului, străluce în sufletul ei.

Pentru Simpozionul Internațional „*Cucuteni 5000 Redivivus: științe exacte și mai puțin exacte*” această apariție este cu atât mai importantă și, îndeosebi, așteptată, deoarece în paginile ei craiul falnic și cărturar de la Rucăr, profesorul de istorie Tudor Vlad, președintele membru fondator al Cenaclului „*Mihai Lungianu*”, este unul dintre cei mai vizibili membri ai fenomenului *Cucuteni* de astăzi, între Rucăr și Dragoslavele către Soveja și Cașin, Bacău, Iași și peste Prut, până la Văleni, Colibași, Costești, Soroca, Orheiul Vechi, Mileștii Mici, Cricova și Chișinău.

De altfel, fără ca cineva să nu se bucure la fel ca mine, trebuie să observ și să remarc faptul că, începând de la copertile excepționale și până la scrisul semnat de Domnia sa în cuprinsul revistei, se simte un iureș nestăvilit de cultură, istorie și tradiție, ce-i face prezența la evenimentele „*Cucuteni*” și „*Hora care ne unește*” la fel de frumoasă precum straiile muntenești de la Rucăr. De aceea nu m-am putut opri să nu-i spun „*Crai al Rucărului*”, foarte drag nouă. Așa cum profesorul Constantin Macarie, de la Soveja, rămâne în cultura noastră *un encicloped al Mioriței*, iar de la Cașin, admirabilul cărturar Constantin

Tudose, cel care a sculptat în cuvinte „porțile de lemn ale satului” de sub Poiana Zboina, cum n-ar fi putut s-o facă altcineva. Ori profesorul Mihai Bocancea care, prin scrierile sale despre Vasile Bumbac l-a adus pe Eminescu în inima noastră, la timpul prezent.

Nu-mi pot opri cuvintele de laudă pentru toți cucutenienii de pe cele două maluri de Prut (*Ce mult aș fi vrut / să nu existe Prut / Doamne întru toate / Prutul este o realitate*)...Le voi rosti la o altă sărbătoare. Dar pentru că aici suntem localizați într-un context rucărean mă voi opri la câteva nume, desigur pot fi și altele. Părintele Gheorghe Cîrstina din Dragoslavele face rugăciuni pentru noi, neam sfârtecat de nedreptățile istoriei, tânara Doamnă Simina Dulamă, președinta și fondatoarea asociației *Regalia*, o dăruită a sufletului românesc, profesoara Adelina Vorovenci, cu toții apar pe cartea de vizită a acestor locuri mirifice. Și încă, mai ales, publicistul economist Cornel Stoian, prețuitor al veșniciei prin scrierile sale valoroase.

Dar să revenim la ținuta revistei. Copertile o arată ca pe-o medalie de aur cu multe carate, pe care sunt incrustate poze, efigii, cioplituri în lemn cu densă substanță artistică, pictură (peisaj) de efect. Pozele de epocă (Mihai Lungianu pe frontispiciu și familii rucărene, central (coperta 1)) dau un superb contrast alb negru-auriu

ce poate duce revista în orice vitrină cu publicații de colecție. Și fotografiile color de pe copertile 2 și 3 exprimă frumusețea umană ornată cu inegalabile țesături cusute în veșminte, greu de povestit cât de frumoase sunt. Alături de tinerele din Rucăr, o Cosânzeană basarabeancă cu un mănunchi de spice în brațe și coroniță de flori pe cap, imagine surprinsă de Tudor Vlad în Lunca Prutului, la Văleni (*Hora care ne unește*, partea I, 2023). Pe coperta 3 apar „Haiducii” din Costeștii Basarabiei, care, în straie de basm românesc, cu vocile lor de aur sculptat

în cântec, au răscolit munții Muscelului (*Hora care ne unește*, partea a-II-a, Rucăr, Dragoslavele, 2023). Iar mai jos, Prutul cu cele mai apropiate maluri, la Vălenii lui Marcel Zgherea, lângă casa părintească, pe unde trecea Petru Rareș în tinerețe, făcând comerț cu pește în Moldova lui Ștefan cel Mare. Și ultima (coperta 4) este reproducerea unei picturi (peisaj), deasupra căreia Tudor Vlad l-a citat pe Grigore Leșe: „*Pe pământ avem două șanse, credința și arta*”. Rezum, spunând cu admirație că prezentarea grafică a revistei este una de excepție, sărbătorească, „*în straie de gală*”. Conținutul (183 pagini) este solid și bine structurat. De la *Editorial la Actualitate, Acuarelă de Rucăr, Ars longa, Vitae brevis!, Debut poetic, Historia magistra vitae, Tradiții, Religie și spiritualitate, Rubrica lui Miu, In memoriam și Colțul epigramiștilor*, iată titlurile componentelor structurale ale revistei. În fiecare dintre acestea sunt publicate nume cunoscute în perimetrul tematic al publicației, dar și speranțe ale cuvântului scris, altfel spus, nume noi. Voi încerca să relev câteva dintre ele.

Editorialul este semnat *Theodorus von Rucken, Magister Literator* (Tudor Vlad) și este o poveste cu „bongoase” despre „*vremea de sfârșit a blestemului*”. Într-o altă ipostază, Tudor Vlad se dă „*poet de ocazie din Rucărul Muscelean*” cu *sufletul între ziduri* și gândind la *legătore de dragoste*. Numele său apare și în următoarele 3 capitole ca istoric, „*Relațiile politice și militare ale Moldovei cu Polonia, de la Ștefan cel Mare și până la Petru Rareș*” (*Historia magistra vitae*), etnograf, „*Mătrăguna–între magie și etno-iatrie*” (*Tradiții*) și publicist, „*Hora care ne unește, ediția a-V-a, Dragoslavele, Rucăr, 9-10 septembrie 2023, de la Nistru și până la Piatra Craiului*” (*Religie și spiritualitate*). Aici aș vrea să adaug că pornind de la pictura lui Theodor Aman „*Hora de la Aninoasa*” (1890), „*și mai ales fotografia <<Horă de nuntă de la Rucăr>> a fotografului Alexandru Antoniu (1901)*”, citez în continuare, „*Sub semnul acestei imagini cu valoare deosebită, s-a desfășurat (...) la Dragoslavele și Rucăr, Simpozionul Internațional „Cucuteni 5000 Redivivus”, ajuns la cea de-a XVIII-a ediție, dar și manifestarea folclorică „Hora care ne unește”, ediția a-V-a*”. Bindecuvântarea

manifestării a fost dată de Gheorghe Cîrstina, preot paroh, pictor, documentarist, cercetător în istorie și în folclor, punând evenimentul sub patronajul Celui, de la care vin toate harurile, toate bucuriile și împlinirile (...) Suportul desăvârșit administrativ și organizatoric, oferit de primarii Ion Băcioiu (Dragoslavele) și Ionel Dulamă (Rucăr), precum și integrarea acestui spectacol – document în sărbătoarea <<Expopastorali>>, prilejuită de zilele comunei Rucăr, constituie încă un argument de prim rang în favoarea unei unități culturale, istorice și folclorice „care leagă comunități ce împărtășesc valori comune la cel mai înalt nivel”.

Continui cu Dl. Cornel Stoian evocat în capitolul *Actualitate* de gazete (ziare) argeșene („Argeșul-Săgetătorul”, 14-16, martie, 2023, Mihai Golescu, director: „Un împătimit al scrisului”, nr.6, 23 aprilie, 2024,

Mihai Golescu: „Cornel Stoian, o viață de om sub vremuri”; „Jurnalul de Argeș”, nr.1493, 15-21 martie 2023, Alina Crânceanu, redactor șef: „Publicistul Cornel Stoian, noi file de istorie dedicate rucărenilor și nu numai”, nr.1553, 8-14, mai, 2024: „Publicistul rucărean Cornel Stoian a lansat două volume: <<Călător pe ogorul culturii rucărene, muscelene, argeșene și moldovene>> și <<O viață de om sub vremuri>>”; Maria Chirtoacă, membră a Uniunii Scriitorilor din România: „un om ordonat” (...), „El, trecând prin vremuri triste / Știe ordine să pună / Prin dosare

și prin liste, / Scrie- articole-n reviste / Și pe toate le adună / (...)”.

Maria Chirtoacă are și un articol „Culorile iubirii, într-o lume normală”, despre cartea cu titlul „Culorile iubirii” scrisă de Maria Berciu. Și încă, semnează două catrene inspirate dedicate lui Tudor

Vlad, ca și un grupaj de epigrame, foarte bune, publicate deja în revista „*Epigama*”.

De remarcat publicarea unei scrisori „*trimisă de domnul Mihai Lungianu către Octavian Goga*”, sub antetul Prefecturii Argeș, Cabinetul directorului (6 1803/14). Tot aici, sub cupola *Acuarelei de Rucăr*, profesorul Mircea Rădescu scrie „*In memoriam un scriitor uitat-Mihail Lungianu (1879-1966)*”, schițând sumar opera sa (peste 200 de volume). Sunt consemnate colaborările sale (după 1901) la revistele: „*Sămănătorul*”, „*Viața literară*”, „*Arhiva*”, „*Albina*”, „*Convorbiri literare*”, „*Luceafărul*”, „*Ramuri*” și multe ziare. Are scrieri cu „*subiect social-realist, povești pentru copii*” („*Comoara lui Prâslea*”, „*Zmei și zâne*”, „*Povești*”, „*Din țara lui Alb Impărat*”), romane („*Glasul sângelui*”, „*Casa muștii*”, „*Dragoste cu păcat*”, ș.a.), povestiri „*cu date și obiceiuri de la Rucăr*” („*În sărbători*”).

Foarte interesant interviul, pe care Mircea Rădescu, de pe când, student fiind și consătean cu Mihail Lungianu, i l-a luat, când împlinea 85 de ani, publicându-l în revista „*Aripă*”. Alte consemnări la *acuarela*, „*Prietenul nostru... muntele*” (Nicolae Oleinic) și „*Gușății*”, o alegorie literară scrisă cu meșteșug de proză distinsă, plecând de la o „*poreclă de pe Valea lui Ardeiaș, de la o brâncă ce s-a întins așa, pe negândite, ca molima lui Caragea odinioară*”... De citit, neapărat... Scriitorul Gheorghe Nicolae Podișor își reconfirmă talentul și știința prozei.

Încă o lucrare științifică din zona istoriei aparține profesorului Adrian Săvoiu, „*Dâmbovicioara și Rucărul descrise în 1859 de francezul Theodore Margot*” în cartea „*O viațorie în cele șaptesprezece districte ale Romaniei*”. Textul citat de autorul articolului din cartea francezului Theodore Margot, stabilit în Muntenia și scrisă în limba română de atunci, este de mare valoare documentară și exprimare estetică: „*Rucărul este un sat însemnat, udat de două mici gârle sămănate de joagări, ce sunt necurmat în activitate. Locuitorii sunt avuți, industriași, onești și mai toți proprietari (moșneni, n.n.); au locuințe bune, îngrijite și curate. Ei arată cu fală lăcașurile lor ce sunt garnisite cu scoarțe de lână; cane, taleri de pământ smălțuite stau atârinate de pereții camerei de căpetenie.*”

La ei, în fine, se află adevăratul tip al țaranului muntean”. Ce-aș mai putea adăuga?...

Rămânem în perimetrul temei *historia magistra vitae* cu publicistul Cornel Stoian, sub a cărui oblăduire sunt publicate încă 3 articole remarcabile pentru trecutul muscelan. Primul, „*Limes Transalutanus*” se referă la „*fortificația și drumul strategic care au legat ținutul Muscelilor de Țara Bârsei pentru prima dată după anul 107 și terminat în timpul împăratului Septimius Severus (193-211)*”. Următoarele două, „*Preotul Ioan Răuțescu și contribuția sa în Primul Război Mondial*” și „*Un urmaș al vechilor cronicari, preotul Ioan Răuțescu*”, scrise de Elena Petroșanu – Răuțescu și cu contribuția publicistului Cornel Stoian din Rucăr-Muscel. Autoarea este fiica preotului Ioan Răuțescu, mare cărturar, teolog, istoric, etnograf și folclorist, care prin „*opera sa, prin ținuta sa intelectuală, morală și de conștiință, (...) va rămâne mereu în inimile muscelenilor și a tuturor celor ce caută cu însetare adevărul și cunoașterea științifică autentică, dăruirea totală în sprijinul tradițiilor și a istoriei naționale*”.

Ultimul articol al acestei teme, „*Ospățul*”, este semnat de Gruia Călin și evocă o întâlnire dintre Lisimah (360 î.Hr.- 281 î.Hr.), general în armata lui Alexandru cel Mare și, după moartea acestuia, rege al Traciei, și Dromihete, conducătorul geților pe malurile bulgăresc și românesc, de astăzi. După bătălia dintre cei doi (282 î.Hr.), pierdută de Lisimah, acesta cade prizonier. Dar Dromihete îl eliberează, recuperându-și printr-o diplomatie înțeleaptă, cetățile pierdute, anterior, din Dobrogea. Această istorie a rămas, în timp, cu chip de legendă, povestită frumos de autorul articolului din „*Piatra Craiului*”. A daug că „*și acest articol a fost salvat de la distrugere*”, consemnează Cornel Stoian.

La tema *Tradiții*, Pr. Gheorghe Cîrstina excelează cu un studio, care adună 3 lucrări despre *argilă* în ipotezele ei estetice și tămăduitoare: „*Argila, simbol, culoare, leac (din Cultura Cucuteni și până în zilele noastre)*”, „*argila decor, culoare*” și „*Argile, leac*”, toate într-o prezentare riguros și explicit conturată prin exprimare academică precizată. Citez: „*Cercetările multiple și complexe din ultima vreme și studiul ceramicii vechi, dovedesc că străbunii nostri geto-daci n-au fost un popor oarecare <<barbar>>, ci unul care a cunoscut o deosebită înflorire culturală, materială și spirituală. Valențele sale artistice și aplecarea spre frumos, simetrie și simțul culorilor, uimește lumea cercetătorilor de astăzi. Prin impunătoarea cultură spirituală și materială au dezvoltat <<una din cele mai formidabile organizații statale, la sfârșitul secolului I î.Hr.*”.

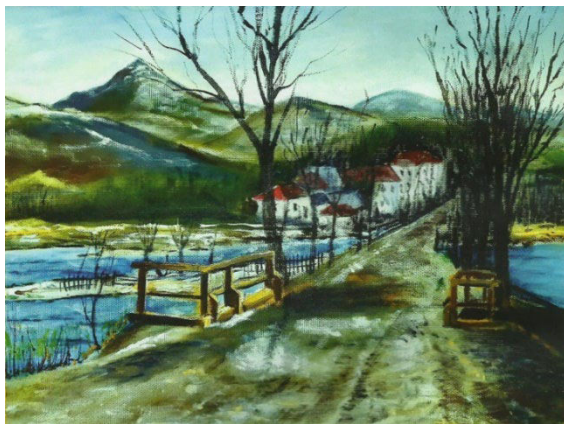
Tema se încheie cu „*Vizită oficială pe plaiurile mioritice, rucăreni-dragosloveni*”, de fapt participarea rucărenilor și dragoslovenilor la zilele Sovejei, invitați fiind de profesorul Constantin Macarie, președintele Fundației cultural-științifice „*Simion Mehedinți-Miorița*”, 3 – 4 august

2019. Acțiunea s-a desfășurat în cadrul unui proiect european, sub genericul „*Meridianul Miorița – Soveja - Cașin, în căutarea frumosului pierdut, icoane rustice*”. „*Gala portului și a dansului popular*” și

„*Nunta sovejană*” au fost momentele culminante ale sărbătorii. Scrie Cornel Stoian: „*A venit ziua cea mare pentru sovejeni și oaspeți, când a început nunta sovejană, o mare de oameni îmbrăcați în costume populare tradiționale, bărbați, femei, copii așa ceva nu mi-a fost dat să văd. Cu prilejul acestui eveniment, consemnează autorul articolului, s-a plănuțit extinderea acțiunii Cucuteni 5000 spre Rucăr-Dragoslavele, ceea ce s-a și întâmplat în 9 - 10 septembrie 2023*”.

La *Rubrica lui Miu*, scriitorul Constantin Agricola Miu face „portrete postume pentru prieteni” (inginerul Sava Costache (1928 – 1998), director fondator al Combinatului Petrochimic Pitești), ori atacă birocrăția învățându-ne „cum se face un referat”. În memoriam, autorul evocă „Profilul de învingători musceleni”, în cazul de față caricaturistul Gheorghe Mitroiu care „suferea de maladia umorului inteligent” (diagnostic, Miruna Matei) și „mai era în același timp un mare colecționar de inedit”.

Mai apar 3 scrieri ale regretatului profesor Ion C. Hiru din Domnești de Muscel, „Despre libertate” („un drept al omului, fiecare având conștiința liberei sale acțiuni, la baza căreia trebuie să primeze rațiunea”), „Ochire retrospectivă” (notații subtile din vremurile trecute ale comunei Ciomăgești, Argeș) și „Bulevardul cu tei”, care „în zilele verii, te îmbăta cu mirosul liniștitor al florilor din tei străjuitori, care își unesc crengile pline de flori, formând un adevărat acoperământ umbros peste asfaltul mereu curat (...) al orașului Curtea de Argeș”.

Ar mai fi, la colțul epigrafiștilor, o proză umoristică scurtă, „Urme din mîntea românului de pe ...urmă”, a „epigramistului-umorist” Constantin - Agricola Miu din Godenii Muscelului și, de același autor, „Păstorel Teodoreanu (...) această statuie vie a epigramei românești”, din care citează: „În existența noastră trecătoare, / Să nu uităm o dublă evidență: / Că bătrânețea este o eroare / Și tinerețea o impertinență!”. Și, să mai cităm o epigramă a lui Iulian Citer Marinescu

(cam acidă, dar bună), „Blonda la sensul giratoriu”, „Prinsă-n sensul giratoriu, / Dă ocoluri și suspină / Înjurând aleatoriu: / <<Asta nu se mai termină!>>”/.

Să o re„cităm” încă odată pe Maria Chirtoacă: „Geneză / Când Dumnezeu crea pământul, / Au fost, probabil, și artiști / Ce i-au luat în râs cuvântul / Și au ajuns...epigramiști”/.

Încercările poetice publicate în acest număr al revistei sunt neconvingătoare, încă. Cu speranța unor, reușite ulterioare, să avem răbdare, așteptăm...

Am lăsat cu vrere, la final, două nume, care promit mult și care, prin adolescența lor fermecătoare, și cu vădit talent, conving: *Florina Mirabela Florescu* (Mioveni, Argeș) și *Maria Eliza Stoian* (Câmplung – Muscel). Florina, 16 ani, elevă la Liceul Teoretic „Julia Zamfirescu” din Mioveni este deja cunoscută din emisiuni radio și tv și slujește folclorul cu o pasiune debordantă. Frumusețea sa, ca și a straielor populare ale zonei muscelene, îi dau certitudinea unei cariere de mare succes în domeniu. Iar noi o susținem cu multă bucurie.

Maria Eliza Stoian, din inocența adolescenței ei, transpare ca o rază de soare peste lumea din juru-i, încercându-și răspunsuri despre „viață și moarte”, timpul care „zboară” și „nu așteaptă pe nimeni”. Visul bunicului de a o vedea architect s-ar putea să se adeverească și mai mult, prin scris, pentru că are mult talent și promite.

Mă bucur că am putut să citesc „*Piatra Craiului*” ca pe o carte a munților rucăreni și nu numai, cu oameni înalți ca ca acești munți, prin ținută intelectuală, de mare laudă. Aștept cu nerăbdare următorul număr.